

Rosario Parada Lobeira

Naceu na Pena o 24 de setembro de 1914. O seu pai quedou imposibilitado por unha enfermidade e ela e mais súa nai víronse na necesidade de traballar. Ós 12 anos entrou na fábrica de Massó. Unha caída deixouna postrada nunha cadeira de rodas. O seu marido sobreviviu á Guerra Civil, pero “xa marchou”. O seu nome desde casada é Rosario de Agostiño.

Rita Estévez Martínez / Rubén Bastón Meira

¿Onde era a escola á que foi?

A escola era donde está a Cerqueira agora. Eu fun un pouco tempo, porque tiñan unha rapaza e mandábanme quedar con ela. Embaixo tiñan un maestro, pero a min mandábanme uns días á escola e outros non e mandoulle por unha veciña miña que se non iba tódolos días á escola, que non fora.

Primeiro estaba coas rapazas, despois cheguei ó *Catón* e a un libro que lle chamaban *Juanita*. Sabía poñer o meu nome e por iso fun prá fábrica, que se non supera poñe-lo meu nome xa non me querían. Pero meu pai dixo: “Se foras home ibas á escola, pero así, cos becerritos”. Con sete anos pró monte e cun fouciñoño pra apañar no toxo con outras veciñas que iban tamén cos becerros pró monte.

Traballou desde moi nova.

De pequena iba con feixiños de leña a Cangas, desde a Pena, a vendela.

Estación de Servicio

FRESOGAS S.L.

Lavado automático y Presión
Aceites y Ruedas
Accesorios del automóvil

Seixo
Tfno. 986 70 20 71
MARÍN

Ganaba dous reales. Despois, de 12 anos, fun prá fábrica de Massó a ganar seis.

¿Como empezou a traballar na fábrica?

Eu quería ir traballar á fábrica pero miña nai mais meu pai non me querían deixar porque era rapaza. Pero tanto porfiei que un domingo fíxenme un mandiliño e collín unha tixeiriña e fun con miña nai a Bueu, que daquela non se iba a Bueu como se vai agora. Chegamos á fábrica e díxolle a defunta de miña nai a señor Diz: "Véñolle a pedir traballo pra esta rapaza" e el dixo "Non é tan rapaza, pero hai que falar con don Pancho". Fomos pola fábrica abaixo, chegamos xunta el, e don Pancho dille á defunta de miña nai: "Hai que falar con Diz".

Estaban alí unhas mulleres a traballar que eran nosas veciñas e fun pra alí con elas; entón o señor Diz ensinoume un pouco como se facía. Estuven un pouco tempo alí e mandoume prá fábrica vella. Andaba cun carriño, que era pra levar latas e iso prá fábrica nova. Logo estuven a revisar as latas, de revisadora. Cando me casei, ganaba máis eu ca ganaba meu marido, pero como despois naceu miña primeira filla...

¿Como era o traballo na fábrica?

Primeiro empezábase a traballar ás 8. Despois era ás 9. Pero algunhas veces iba ás seis da mañán pra ganar un cuarto máis. Iba con Carmen da Cova, que eramos compañeiras e ibamos xuntas. Ganaba seis reales e despois xa fun diaria, sempre.

¿A que idade foi á súa primeira festa?

Inda non tiña trece anos. Fomos con tódalas mozas a Ermelo. Xuntabámonos no Casal a mocidade do Cabo de Arriba, do Cabo de Abaixo e mais do Beloso. Levaban un gaitero e ibamos todas xuntas. Nós ibamos coas mulleres que tiñan xa 20 anos e

COREN

AGRICOLA ENTENZA

Piensos-Cereales-Semillas-Patatas

Pollos-Gallinas

Cela-Bueu, Pontevedra. Tel: 986 322 675

Servicio a domicilio

La comercial

FERRETERÍA - BAZAR

De todo un poco

Tfno: 986 70 34 99

SEIXO - MARÍN

cuidábanos a nós, que eramos rapazas.

¿Onde iban a divertirse?

Ibamos á fiada e cando eramos máis mozas ó baile á Parapía. Tamén había baile en Casás e na Graña. Os bailes eran tódolos domingos. Na casa de Parapía todo o inverno, que no vran non facían baile. Tamén na de Pirigallo.

¿E no vran onde iban?

Viñan as festas como veñen agora. Íbase a Ermelo, a Ardán, que hai dous días. Ibamos polo día e ó escurecer, pero ás 12 da noite cada un xa estaba na casa, non se salía ás 12 da noite e se viña ás 5 da mañán.

¿Quen tocaba nos bailes?

Algunhas veces viñan uns acordeonistas mui bos que eran de Moaña, outras veces tocaban os Loiras, que dos Loiras vive un aínda: Agustín de Loira, que é do Beloso.

¿Canto costaba a entrada?

Tres chicas ou un real. Ou dous reales se tocaba un gaiteiro. Dous reales

Auxiliar de ayuda a domicilio

auxiliar de enfermería

D.U.E.

Cuidado de niños

Cuidado de enfermos

Avda. Dr. Otero Ulloa, 56 - A - Bajo 36913 Seixo (Marín)

Tlf 986 679 900 Fax: 986 703494 Móvil: 696 817 114

ALQUILER MAQUINARIA INDUSTRIAL

RIAS BAIXAS, S.L.

TFNO: 986 70 41 34 ** 620 98 48 07 FAX: 986 70 34 28

pagabas se había baile en san Martiño e os mozos pagábannos o baile.

¿E cando non había baile?

Cando non había baile xuntabámonos as mozas do Cabo de Arriba e máis do Río todas no eirado e levaban as panderetas e tocaban as de Lago, que xa morreron, as

de Miguel, as que sabían cantar, e nós tamén lles axudabamos se sabiamos, senón a que tiña mozo xuntábase co mozo alí.

Eu quería o mozo pra que me pagase o viño cando eran as festas. Porque antes as mozas levaban as roscas e os mozos pagaban o viño, nas festas de Cela. Inda non tiña os trece anos e tuven un chaval, o día da Patrona, e pagoume o viño. Eu tuven mozos pra tódalas festas. E eran meus mozos e mais algún falei por dúas veces ou tres con el, que

KIOSK MANOLIT

GOMINOLAS, HELADOS, REFRESCOS Y MUCHAS MÁS DULCES SORPRESAS

EN EL PASEO DE RAMÓN BARES BUEU

non era como agora. Se cadra o mozo viña coa miña compañeira e non viña ó meu lado. Cada un iba ó seu.

¿Acórdase das cancións que cantaban?

Cantaban a Carolina, cantaban muitas. Algunhas cántanas agora e xa son vellas. "Salerosa remenda o refaixo/ que o levas roto por riba e por baixo". Cantaban muitas cancións

¿Recorda algunha copla?

As coplas xa viñan antiguas, xa eran de miña abuela, pero xa me esqueceron. "Maruxiña non vaias á herba/que vén o vento e toda cha leva". Agora ó non cantalas, esquecen.

¿Tocaban a pandereta?

Tocaban a pandereta, claro, e ó sonido da pandereta a xente beillaba.

¿Como eran os bailes?

O mozo que tiña a moza non beillaba con ela. Se cadra a última tocata. Beillábanse os vales e, a que sabía, beillaba a jota. Non beillaban como agora que parece que andan pensando non sei en qué, beillábase co brazo mui ben.

¿A muiñeira non a beillaban?

A jota e mais a muiñeira beillábana, o que sabía beillala. As que non, andabamo de vultos alí no medio. Pero había poucos que sabían beillar a jota, entón botábanas poucas veces. Cando a botaban, beillaban o defunto de Agustín da Serva, que beillaba mui ben a jota, e mais o pai de Garrido, Francisco, e mais a muller, Carmen da Serva, que tamén beillaba algo. Pero quen beillaba ben a jota era a nai de Mucha, Carmiña de Friande, e mais meu padriño. Beillaban a jota na misa maior, os que sabían beillar.

**TELFs. 986 32 04 14
986 32 26 08
CELA TORRE
BUEU
(PONTEVEDRA)**